

9 Komunita neslyšících

- odlišují se používáním znakového jazyka
- vytvořili si společenství s charakteristikami typickými pro kulturní menšinu
- existují místní, státní, národní a mezinárodní organizace neslyšících
- SP pořádají kulturní akce, atletické a jiné soutěže, volba Miss neslyšících apod.
- mají vlastní folklór, historii, písně, poezii, umění, rostoucí počet divadelních her, hříčky, žertíky ve znakovém jazyce
- Neslyšící s velkým N – členové kultury – cílem je dosáhnout toho, aby byli sluchově postižení lidé přijímáni jako rovnocenní v zaměstnání, v politické reprezentaci, kontrole institucí, které navštěvují sluchově postižení, usilují o přijetí a uznání jejich historie a užívání jejich jazyka – znakového jazyka, jako prostředku komunikace

Osobnost SP se může odlišovat v různých aspektech:

- v stupni ztráty sluchu
- v době kdy ke ztrátě došlo
- v použití komunikačních metod
- v postoji vlastního postižení
- v postoji rodičů a blízkého okolí ke SP

Osobnostní charakteristika – sociální oblast

- příslušnost k určité skupině
- izolace, plachost, nedostatek iniciativy
- sociální nezačleněnost
- pojetí sebe sama - cítí se méněcenní, když nerozumí, nebo jim není porozuměno, stáhnou se, mohou se snadno vzdávat
- nezralost sociálních vztahů

Osobnostní charakteristika – kognitivní oblast

- slabé koncepční myšlení
- chybná introspekce
- naivita, nejistota
- nízké sebevědomí
- upřednostňování materiálních hodnot
- tvrdohlavost, nedůvěřivost

Osobnostní charakteristika – emocionální oblast

- strach, agresivita
- emocionální nezralost, narušenost, nedostatek empatie
- citová oploštělost
- nízká frustrační tolerance, náladovost
- neadekvátní reakce
- neurotické, paranoidní a psychotické reakce
- vášnivost, vážnost, necitlivost, impulsivnost

(Zdroj: Požár, L. *K osobnosti dětí a mládeže s těžkým sluchovým postižením*. SP, 1999 č.2)

Doporučené zdroje informací k uvedené problematice:

www.ruce.cz

www.ticho.cz

www.neslyšící.cz

Tlumočnické služby v ČR

- zákon č. 155/1998 Sb. o znakové řeči

- tlumočení pro jednotlivce při vyřizování osobních záležitostí
- tlumočení při přednáškách a jiných vzdělávacích a kulturních akcích
- tlumočení při řízení u státních orgánů
- asistenční tlumočení

Centrum zprostředkování tlumočnicků pro neslyšící (www.asnep.cz)

Informace, které centrum potřebuje od SP:

- jaký typ tlumočnicka požaduje (znakový jazyk, tlumoč. pro hluchoslepého, apod.)
- kde a kdy bude tlumočit
- jaká situace bude tlumočena
- jaké bude téma tlumočení

Organizace tlumočnicků

- OTZJ - Organizace tlumočnicků znakového jazyka
- ČSTZJ - Česká společnost tlumočnicků znakového jazyka
- ČKTZJ - Česká komora tlumočnicků znakového jazyka

Certifikační vzdělávací program pro tlumočnický - ČKTZJ (www.cktjzj.com)

- tlumočnický ČZJ
- transliterátor znakové češtiny (kopíruje slovosled, ale nevizualizuje gramatické významy nesené koncovkami českých slov)
- vizualizátor mluvené češtiny (orální tlumočení)

Organizace sluchově postižených

- ASNEP – Asociace organizací neslyšících, nedoslýchavých a jejich přátel - <http://www.asnep.cz/>
- FRPSP – Federace rodičů a přátel SP – <http://www.frpsp.cz/>
- ČUN – Česká unie neslyšících - <http://www.cun.cz/>
- SNN – Svaz neslyšících a nedoslýchavých - <http://www.snnr.cz/>
- ČMJN - Českomoravská jednota neslyšících - <http://www.cmjn.cz/cze/telecom.html>
- Labyrint Brno - <http://www.labyrintbrno.cz/>
- PEVNOST – České centrum znakového jazyka – <http://www.pevnost.com/>

Problematika integrace sluchově postižených žáků

Činitelé účastníci se procesu integrace a jejich předpoklady

- sluchově postižené dítě
- rodina
- učitel
- spolužáci

Přednosti integrace SP do školy běžného typu

- dítě nemusí během týdne bydlet v internátě, doma citové zázemí
- doma má dostatek mluvních vzorů k napodobování
- identifikace se skupinou slyšících
- slyšící přátelé, pokračování sluchově-řečové výchovy, běžné sociální vzory
- společné aktivity po škole (kroužky)
- partner spíše slyšící
- význam též pro slyšící děti
- běžná škola je motivací a výzvou - lepší návaznost školy na SŠ a VŠ

Nevýhody integrace

- učitel nemusí vždy odhadnout speciální potřeby SP žáka, ne vždy kvalitní vysvětlení
- SP dítě se může cítit izolované
- slyšící spolužáci nejsou vždy ochotni pomoci
- třídy se špatnou akustikou, zvýšená hladina zvuku ve třídě – architektonické, akustické, materiální podmínky
- zaniknou výborní SP žáci ve třídě
- větší vytížení rodičů během týdne

Doporučená literatura:

Adresář služeb pro sluchově postižené 2005. Praha: FRPSP, 2005. (www.frsp.cz)

FREEMAN,R.D. et al. *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu*. 1. a 2. díl. Praha: Septima, 1997, 1998.

HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999

JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.

LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie*. Brno: Paido, 2003.

LEONHARDT, A. *Úvod do pedagogiky sluchovo postižených*. Bratislava: Sapientia, 2001.

POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: UP, 2003

STRNADOVÁ, V. *Potom ti to povíme*. Praha: Česká unie neslyšících, 1994.

STRNADOVÁ, V. *Jaké je to neslyšet*. Praha: Česká unie neslyšících, 1995.

STRNADOVÁ, V. *Hluchota a jazyková komunikace*. Praha: FF UK, 1998.

STRNADOVÁ, V. *Hádej co říkám aneb Odezírání je nejisté umění*. Praha: Helix, 2001.

ŠEDIVÁ, Z. *Rozvíjení sociální dovedností sluchově postižených*. Praha: Septima, 1997, 1998

ŠEDIVÁ, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi*. Praha: Septima: 2006